

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XII.

V Celovcu, 10. sušca 1893.

Štev. 7.

Slovenščina in c. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu.

Občina Kotmara ves je po postavnem in veljavnem sklepu svojega zastopa dné 15. prosinca t. l. sklenila, da bode slovensko uradovala. Vsled tega sklepa je odposlala neki slovenski dopis na c. kr. okrajno glavarstvo v Celovcu, od kterega pa je dobila sledeči ukaz:

Št. 2700.

„Obč. predstojništvu v Kotmari vesi.

Prilagajate slovenskim sporočilom z dné 31. prosinca 1893, št. 100 predloženi zapisnik odbora seje dné 15. prosinca t. l., kateri pa sicer jasno spričuje, da občinskemu predstojniku slovenski pismeni jezik ne teče gladkeje nego nemški, naznanja se občinskemu predstojništvu, da se ima v vseh zadevah izročnega delokroga v službenem občevanju s c. kr. okrajnim glavarstvom v smislu obstoječe uredbe tudi zanaprej posluževati nemškega jezika. Nemški dopisi kterekoli vrste se morajo kakor ob sebi umevno sprejemati. V ostalem opozarja se občinsko predstojništvo na odlok koroškega deželnega odbora z dné 1. svečana 1893, št. 1091 (901?), ki se je poslal občinskemu predstojništvu v Bilčovsu in je dobesedno natisnjen v „Klagenfurter Zeitung“ z dné 11. svečana 1893, št. 34.

C. kr. okr. glavarstvo v Celovcu
dné 10. svečana 1893.

Baron Mac-Nevin l. r.“

Celovski okrajni glavar tukaj ukazuje čisto slovenski občini Kotmirski, da mora nemško uradovati, pa za svoj ukaz ne najde druge zaslombe, kakor „obstoječo uredbo“, to je, ker je do zdaj tako veljalo, naj velja tudi zanaprej. Naša misel je pa ta: če so koroške slovenske občine do zdaj nemško uradovale (iz strahú, navade ali bodi si iz kterega družega ozira), iz tega še nikakor ne sledi, da mora zanaprej tudi ostati. Politične državljanske pravice se ne morejo zgubiti ali pridobiti vsled „prisedenja“, kakor v posestnih zadevah. Slovenci so se zbudili in tirjajo svoje pravice, c. kr. Celovško okrajno glavarstvo pa nema nobene pravice, ob veljavo

djati čl. 19. državnih osnovnih postav! Dokler opravlja g. baron Mac-Nevin službo c. kr. uradnika, mora se tudi on ravnati po jasnih določbah osnovnih postav sploh, posebej pa po členu 12. in 13. temeljnih postav od dné 21. grudna 1867, št. 145. Kajti člen 12. veli: „Vsi državni uradniki so v svojem službenem delokrogu odgovorni za to, da se spolnujejo državne osnovne postav.“ Člen 13. pa zaukaže: „Vsi državni uradniki morajo priseči, da bodo tudi državne temeljne postav neoprekršljivo spolnovali.“

Če imajo slovenske občine na Kranjskem in Štajerskem pravico, uradovati v slovenskem jeziku, potem je nerazumljivo, zakaj bi slovenske občine na Koroškem ne imele iste pravice? Ali nismo vsi pod enim cesarjem, ali ne veljajo na Koroškem ravno tiste državne postav, kakor na Kranjskem in Štajerskem? Ali Celovski okrajni glavar ni prisegel na ravno tiste osnovne postav? Ali jih sme on koroškim Slovincem prikršiti po svoji volji? Gosp. okrajni glavar je sicer v osebnem razgovoru z županom Prosekarjem, kateri se je na postav skliceval, poudarjal, da mora Prosekar zato odjenjati, „ker so na Koroškem druge razmere“, nam se pa ta ugovor jako smešen zdi. Mi mislimo, da so v vsaki državi veljavne v prvi vrsti postav, ne pa „razmere“. Ko bi „razmere“ več veljale, nego postav, potem bi mi Korošci tudi lahko rekli, da ne dajemo vojaških novincev, ker je pri nas na kmetih premalo delavnih močij in se vsak mladenič živo doma potrebuje, torej so pri nas take „razmere“, da vojaških novincev ne moremo dajati. Iz tega se pač jasno vidi, na kako slabih postavnih oporah je ukaz gosp. okr. glavarja, ki hoče, ukazovaje nemški uradni jezik, popolnoma prezreti čl. 19. državnih osnovnih postav in tistega pobiti s pritvezo: „obstoječe uredbo“. Da bi pa vendar kako navidezno uradno zaslobilo, zatekel se je g. c. kr. okr. glavar k deželnemu odboru, k samoupravni (avtonomni) oblasti! Kakor bi deželna oblast viša bila, nego cesarska (državna) oblast (!), sklicuje se on na odlok deželnega odbora z dné 1. svečana, o kterem smo že govorili v dveh zadnjih številkah in povedali, da je protipostaven in nepostaven; protipostaven zato, ker nasprotuje členu 19. državnih osnovnih postav; nepostaven pa zato, ker se ne opira na nobeno veljavno postav, ne

cesarsko, ne deželno. Mi sodimo, da državne oblasti niso poklicane, prejemati svoja vodila od samoupravnih (deželnih in občinskih) oblastnij, sklicevati se na njih ukaze in odloke ter tistim pota gladiti.

To pa še ni vse. Vrli župan Prosekar se je držal sklepa občinskega odbora in je ukljub prepovedi g. okr. glavarja tistemu zopet poslal neki slovenski dopis. Na to je bil poklican v nedeljo (!) dné 26. prosinca t. l. pred okrajnega glavarja, in tisti mu je zavolj tega naložil denarno globo 20 gld., naslanjajoč se na § 95. koroškega občinskega reda in na §§ 7., 10. in 11. cesarske naredbe z dné 20. mal. travna 1854. Dotični § 95. koroškega deželnega občinskega reda se glasi: „Politična okrajna oblast ima pravico, župane, ki zanemarjajo svoje dolžnosti v opravilih prenešenega delokroga, kaznovati z globo do 20 gld.“ Vprašajmo zdaj: ali je župan s tem „zanemaril svojo dolžnost“, in zakrivil kaj kakšno vrednega s tem, da je pisal okrajnemu glavarstvu po slovensko? Ktera postav pa veleva, da mora župan pisati po nemško? Ali bi ne bili potem kazni vredni vsi župani, ki na Kranjskem in Štajerskem pišejo po slovensko, na Češkem in Moravskem po češko, v Galiciji po poljsko, na Primorskem po laško, v Dalmaciji po hrvaško? Kako je to, da na Koroškem velja druga pravica, kakor v drugih deželah našega cesarja? In od kedaj smejo okrajni glavarji ukazovati, v kterem jeziku naj kaka občina uraduje?

Oglejmo si zdaj še tiste tri paragrafe cesarske naredbe z dné 30. malega travna 1854. Ne bomo teh precej obširnih paragrafov dobesedno navajali, ker nismo pred kakim sodiščem, ampak le na kratko po njih duhu in pomenu. § 7. pravi, da ima politična oblast pravico, take kaznovati, ki ravnajo proti njenim prepovedim. Samo po sebi pa se razume, da politična oblast ne sme nič tacega prepovedati, kar je postavno dovoljeno, na primer slovensko uradovanje. Ko bi to veljalo, da sme okrajni glavar vse prepovedati, kar se mu poljubi, potem bi tudi lahko prepoved dal, da po zimi nihče ne sme obut v cerkev priti, ampak bos. Kdor bi v čevljih v cerkev prišel, smel bi ga okrajni glavar po § 7. kaznovati. § 10. nič družega ne pové, kakor da morajo župani ubogati, če jim politična oblast kaj zapové, in če jih tista na odgovor pokliče, morajo priti. Tudi tukaj se samo po sebi

Kaj je doživel neki železniški uradnik v Ameriki.

Vlak št. 39 se je zakasn timer za celo uro. Uzrok je bilo lahko uginiti. Rzasajal je strašen vihar že dvanajst ur, deževalo je, kakor bi iz škafa lil, vmes pa neprestano bliskalo in grmelo. Bilo je že ob sedmih zvečer, ko slednjič vendar zagledam rudeče lučice prihajajočega vlaka, in bilo mi je bolj lahko pri srcu. Kajti dva mosta blizu moje postaje sta bila slaba, in pri takem vremenu se je bilo bati nesreče. Zdaj je bil pa vlak tukaj, in moja skrb je prešla. Nekako razburjen sem pa vendar bil in to še zavolj drugih rečij. O pol dvanajstih bi bilo imelo priti 13.000 dolarjev, pa niso prišli. Popoldne se mi je naznanilo, da pride denar z večernim vlakom. Ni mi bilo ljubo, da bi moral toliko denarja čez noč v svojem stanovanju imeti, kajti bil sem čisto sam na postaji.

Ko vlak prisopiha, stopil je en sam popotnik iz voza, iz voza za prtljago so pa prinesli krsto (mrtvaško trugo). „Kaj pa je to?“ vprašam sprevednike, ki so krsto v magazin nesli. „To je truplo moje umrle svakinje“, oglasi se tisti tujec, ki je bil iz voza stopil; „bila je nečakinja gospoda Eldriža, kterega menda poznate, in bo tukaj v družinski grob zakopana.“ — „Tedaj bom moral mrliča čez noč tukaj obdržati?“ prašam jaz. — „Sveda“, reče tujec in pristavi: „Ali mislite, da mi bo nič mogoče priti do Eldriževega gradu?“ — „V tej nevihti bo težavno“, rečem jaz, „prenočite rajši v gostilnici, ki ni daleč od tod.“ Na to sem tujcu pokazal pot do tiste gostilnice, potem pa sem brz

šel k parovozniku. Tisti mi je izročil zavoj z napovedanim denarjem in me posvaril: „Bodi oprezen, Bill. Tukaj je veliko denarja, ki ti lahko v hišo privabi neljube goste, kterim je človeka ali pa muho umoriti enako.“ Vzel sem denar, parovoz pa je zažvižgal in se začel pomikati naprej. Gledal sem za rudečimi lučicami, in ko mi zginejo spred oči, čutil sem se otožnega in zapuščenega. Ko stopim v hišo, ozrl sem se spet na krsto, ki je bila v magazinu naslonjena v kot, potem pa sem šel v svojo izbo. Zanelil sem pečico in pristavil vode, da bi si čaj skuhal. Potem sem si pipo prižgal, vzel časnik v roke in se vsedel na svoj naslonjač. V topli izbi je bilo prijazno v primeri z viharjem, ki je zunaj rzasajal. Vendar pa mi je bilo nekako čudno pri srcu. Pipa ni hotela goreti, čaj mi ni dišal in časnik me ni zanimal. Da bi se razvedril, poslušal sem na ropotanje telegrafskega stroja in vlek el sem na uho, kaj govori. Kdor je namreč dolgo pri telegrafu, se tako izuri, da mu ni treba stroja odpirati, ampak že po ropotanju razume, kaj se na žici govori. Zdaj je z groznim pokom tresčilo, potem pa je postalo vse tiho, slušal sem spet na stroj in razločno sem slišal natrkovati besede: „Pazi na krsto!“ Čez nekaj časa slišim spet: „Pazi na krsto!“ in kmalu potem v tretjič: „Pazi na krsto!“ Z mojim pokojem je bilo zdaj pri kraju. Kdo me je svaril? Kaj to pomeni? Začel sem se bati in uteknil sem kakor v sanjah svojo staro pištolo v žep, ki niti basana ni bila. Odprl sem duri, skozi ktere se je iz moje izbe v magazin prišlo, da bi krsto zmirom pred očmi imel. Potem sem se vsedel k telegrafu in prašal vse sosedne postaje, ktera iz njih me je sva-

čila. Pa vse so odgovorile, da me niso klicale. Vsedel sem se k peči in gledal skozi duri na mrtvaško trugo, kar telegraf vnovič potrka: „Pazi na krsto!“ Sklenil sem zdaj, da se ne ganem z mesta in ne grem k počitku. Vihar je utihnil in slišala se je le še „tikataka“ moje ure na steni. Silno počasno je šel čas naprej. Ura je bila enajst, bila je polnoči, pa vse tiho. V magazinu je gorela luč, in jaz sem nepremakljivo gledal na krsto.

Na enkrat slišim spet telegrafski stroj trkati: „Pazi na krsto!“ Zdaj se mi je zdelo, da slišim v kotu, kjer je krsta stala, neko vrtenje. Srce mi je utripalo, vlek el sem sapo v sebe, da bi bolje slišal, in vnovič slišim neki šum. Na prstih grem v magazin in stopim h krsti. Razločno zdaj slišim, da se v krsti neki zapah odmika, in potem se je začel počasi pokrov vzdigovati. Bil sem zelo v strahu, pa vendar sem ohranil hladno kri. Vrgel sem krsto na tla in se vsedel na pokrov, misleč, da kdor koli je v krsti, on iz nje ne sme, s svojo težo ga bom nazaj potlačil. Ko to storim, je v krsti glasno zaječalo. Zdaj sem vedel, da to ni duh. Tisti v krsti je zdaj s silo pokrov odpreti skušal. Bil je pa preslab. Sedel sem na pokrovu in gledal okoli sebe, kje bi kaj dobil, da bi pokrov privezal. K sreči zagledam blizu sebe debelo vrv (štrik) ležati. Vzamem jo in prevežem z njo krsto dvakrat na okoli, potem pa naredim močen voz. Potem pa sem poiskal kladio in žebelj in začel sem pokrov zabijati, ne zmeneč se za cvilenje in prošnje tistega, ki je bil v krsti. Razume se, da pri žebeljih nisem bil varčen. Potem sem se pa vsedel k telegrafskemu stroju, poklical bližnjo večjo postajo in prosil za hitro pomoč. Bil sem namreč

Prošnja.

Od mnogih stranij se je izrekla misel, da bi se za nas koroške Slovence spodobilo, da veleučnemu in uzornemu duhovniku ter neustrašenemu ko skala neomahljivemu rodoljubi, prezgodaj umrlemu č. g. župniku dr. Mateju Lutmanu na njegovemu grobu v Lipalji vesi postavimo dostojen spomenik. Odločil sem se, prevzeti nabiranje doneskov v ta namen in prosim vse č. g. rodoljube, ki se v tem z menoj strinjajo, naj mi pri tem pomagajo ter naj pošiljajo doneske na mene. Imenik darovalcev se bo v „Miru“ razglasil.

S spoštovanjem
Matija Kues, župnik v Trbižu.

Loterijske srečke od 4. sušca.

Line 64 37 8 62 45
Trst 52 79 45 85 71

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	5	—	6	20
rž	4	30	5	35
ječmen	4	—	5	—
oves	2	35	2	90
hejda	4	25	5	30
turšica (sirk)	3	40	4	30
pšeno	7	—	8	75
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	60	2	60
deteljno seme	—	—	—	—
grah	6	60	8	25

Sladko seno je po 2 gld. 60 kr. do 3 gld. — kr., kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 20 kr., slama po 1 gld. 80 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 64 do 66 kr. kila, maslo in puter po 95 do 105 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Učenca,

kteri je z dobrim vspehom dovršil ljudsko šolo, sprejme slikarski mojster **Ivan Graber** v Štebnu, pošta Malestig.

Zaloga moke

iz Magereškega mlina
v Celovcu, šolske ulice št. 18.

„pri zlatem Križu“.

Priporočam vsake vrste moke, hajdovo, turšično (sirkovo), rženo in pšenično. Kdor vzame več ko 25 kil, je ceneje. Nadalje sladkor (cuker), kavo, suhe češplje, špirit in drugo tržaško blago po najnižjih cenah. Vsak dan frišne droži.

Peter Mayer.

Sveti grobovi,

ktre napravlja

Eduard Zbitek

v Novi Štiffi pri Olomucu, so tako dobro izdelani, da so jih pohvalili celo sv. Oče papež Leon XIII. in pripoznali, da so narejeni popolnoma po cerkvenih predpisih. Čeniki s podobami se pošiljajo zastoj in franko. Izdeluje tudi oltarje Lurške Matere Božje.

Ferdinand Edelmann

v Celovcu, na starem trgu št. 12.
zraven Höfererjeve gostilnice

priporoča za velikonočne praznike svojo zalogo najboljših pšenične moke v vrečicah po 5 in 10 kil ali več. Tudi ima suho mesovje, izvrstno pripravljena in prekajena (najfinejša) stegna, ter pristna natorna vina, laška, ogerska in dalmatinska. Pridite in poskusite! Tukaj se prodajajo tudi mednice na debelo in na drobno.

Lepa kmetija

p. d. pri Jurnu v Lipi pri Rudi se prodá. Ima 70 birnov posetve, 19 oralov gozda, okoli 6 oralov travnikov. Cena 8000 gld. Več pove posestnik J. A. u. gustin p. d. Skorjanc v Št. Lipšu pri Doberli vesi.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pismenih zavitkov itd. po najnižjih cenah.

„Hôtel Slavija“

v Dobrli vesi, na Št. Vidski cesti.

Ta hôtel je čisto na novo urejena velika gostilna z vso zložnostjo; ima lepe izbe za popotnike, izvrstne postelje, dobro češko kuhinjo in toči izvrstno Plzensko, Miklavčevo in Reiningshaus-pivo (ol) ter dobra in pristna vina (Žitarca iz Čepič). Cene so nizke, postrežba hitra in uljudna. Dobi se v hiši tudi škropilna kopelj.

Z odličnim spoštovanjem

J. Preuniga,
gostilničar.

V Rothauerjevi
hiši.

Karol Pflüger

V Rothauerjevi
hiši.

(prej Fr. Terdina)

na Beljaški cesti št. 1. v Celovcu

priporoča svoje tržaško blago za velikonočne praznike, posebno svojo izvrstno pšenično moko, stolčen cimet, planinsko maslo, stegna in plečeta ter drugo suho mesovje, vinske jagode, rozine, civebe, mandeljne in drugo južno sadje, vse prav dober kup. V postnem času se dobijo vsaki dan v vodi namočene plošnate ribe. Gospode kmetovalce uljudno povabim, naj me mnogobrojno obiskujejo.

Z odličnim spoštovanjem

Karol Pflüger.

Natorna vina

rudeča in bela.

Tirolec, rudeč po 16 do 18 kr. siciljanec, črn, (najboljše laško vino) po 20 kr., bela vina po 24 do 26 kr. liter. Za pristnost in trpežnost se jamči. Pošilja se v sodih.

Zaloga moke

iz I. Budimpeštanskega pamega mlina, vreče po 85 kil po izvirnih cenah.

Priporočam tudi svoje drugo tržaško blago in žgane pijače po nizkih cenah.

Kramarjem se daje še ceneje.

S spoštovanjem

Amand Prosen,
v Celovcu, kosarske ulice št. 24.

Kdor si hoče napraviti dobro kavo,
naj si kupi pristne

Ölzove kave

Ölzova kava je najboljša in najčistejša primes za kavo.

Ölzova kava nema v sebi ne hrušk, ne pese, ne sirupa. Dobi se v vseh prodajalnicah za tržaško blago.

Službo organista in cerkovnika

išče izurjen organist in pevovodja, samec, 29 let star. Ponudbe na uredništvo „Mira“.

Učenca,

ki je ljudsko šolo dovršil, sprejme Franc Pintarič, krojaški mojster Podjerbergom, pošta Vrba (Velden) na Vrbskem jezeru.

C. kr. prodaja smodnika v Dravogradu (Unterdrauburg).

Udano podpisani priporoča svoj izvrstni cesarski smodnik (purbelj) za

možnarje pa tudi za raznesilne patrone, ki se rabijo pri kamnolomih, kakor tudi smodnik za lov (jago.)

Kupcem ni treba posebnih izkaznih listkov (Bezugschein). Ob enem priporočam svojo zalogo tržaškega in oblačilnega blaga ter železnine, kakor tudi storjeno obleko vsake velikosti in dober kup. Z odličnim spoštovanjem

Konrad Lorber.

Vse stroje za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo, mlatilnice, čistilnice za žito, trierje, slamoornice, mline za sadje, suskalnice za sadje in vino, za grozdje, kakor vse druge stroje in priprave za kmetijstvo, vinarstvo in sadjarstvo itd. priporoča v napovedi in najboljši obliki, po ceni:

IG. HELLER, DUNAJ,
Praterstrasse 75.

Ilustrirani zapiski in polnina pisana v hrvaškem, nemškem, laškem in slovenskem jeziku po zahtevanju brezplačno in franko. — Gas za postujsko — parocija, ugodni pogoj.

Zopet enišne cene!

Malo posestvo,

20 oralov zemljišča, 17 birnov posetve, gozd in travniki, novo, zidano pohoštvo, skedenj, hiša z osmimi izbami, eno uro od Vrbe, se prodá iz prosté roke za 3000 gld. Več pove Franc Pintarič, Podjerbergom, pošta Vrba (Velden).